

РОБОТА З МЕДІАПРОДУКТАМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

канд. пед. наук Пономарьова Катерина Іванівна
Інститут педагогіки НАПН України
Україна

Анотація

У тезах розкрито види роботи з медіа в початковій школі. Визначено напрями використання медіапродуктів у процесі навчання молодших школярів української мови.

Ключові слова: медіапродукти, навчання української мови, початкова школа.

Аннотация

В тезисах раскрыты виды работы с медиа в начальной школе. Определены направления использования медиапродуктов в процессе обучения младших школьников украинскому языку.

Ключевые слова: медиапродукты, обучение украинскому языку, начальная школа.

Abstract

Theses reveal the types of media work in elementary school. The directions of use of media products in the process of education of younger students of the Ukrainian language are determined.

Keywords: media products, Ukrainian language teaching, elementary school.

Сьогоднішнє життя важко уявити без медіа. Засоби масової інформації проникли в усі сфери людської життєдіяльності. Вони займають вагоме місце в інформаційному спілкуванні між людьми, у навчанні, вихованні, соціалізації молоді і мають великий вплив на формування свідомості і життєвих цінностей особистості. Варто зазначити, що цей вплив має як позитивні, так і негативні наслідки. Тому на часі стоїть важлива проблема – сформувати в дітей критичне ставлення до медіапродукції, навчити оцінювати медіапродукти й адекватно реагувати на них. Роботу в цьому напрямі варто розпочинати вже в початковій школі.

Аналіз досліджень [1, 2, 4], присвячених формуванню медіаграмотності школярів, дає підстави стверджувати, що медіаосвіта покликана допомогти підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах. Зокрема, навчити дітей осмислювати й аналізувати медіапродукти, розвивати і

виховувати культуру їх розуміння, навчити розбиратися в достовірності інформації, яку вони несуть, усвідомлювати наслідки їх впливу на психіку і здоров'я людини. Для досягнення зазначених завдань необхідно використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі, сприяючи всебічному розвитку молодших школярів і формуванню їх медіаграмотності.

На реалізацію цієї актуальної проблеми націлюють нормативні документи Нової української школи. У Державному стандарті початкової освіти [3] зазначено, що одним із завдань мовно-літературної освітньої галузі є формування в молодших школярів уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в медіатекстах та використовувати її для збагачення свого досвіду. У типовій освітній програмі мовно-літературної галузі [5] визначено змістову лінію «Досліджуємо медіа», якою передбачено сприймання простих медіатекстів, виявлення в них очевидних ідей та прихованої інформації, висловлення власного ставлення до медіаповідомлень і створення простих медіапродуктів.

Для реалізації задекларованих у нормативних документах завдань важливо визначити актуальні для дітей молодшого шкільного віку медіапродукти, види роботи з ними і напрями їх використання у процесі навчання української мови.

У типовій освітній програмі мовно-літературної галузі зазначено прості медіапродукти, які рекомендовано використовувати в процесі навчання молодших школярів української мови. До їх переліку належать *візуальні медіа* (малюнок, світлина, комікс, колаж, книжка, журнал, газета), *аудіальні медіа* (звукозаписи, радіо), *аудіовізуальні медіа* (телевізійні програми, мультфільми, фільми), *інтернет* (комп'ютерні ігри, інтернет-ресурси для дітей), *реклама* у друкованих виданнях, на радіо та телебаченні.

За визначенням Баженової Л. М. [1] робота з медіа в початковій школі передбачає чотири основних види діяльності: 1) формування навичок сприймання медіапродуктів; 2) інтерпретація результатів сприймання, оцінка

побаченого, почутого; 3) отримання знань про кожний засіб комунікації, його мову, засоби виразності; 4) творча діяльність на основі використання різних медіапродуктів, створення власного медіапродукту.

У роботі з медіа під час навчання української мови ми виділяємо три напрями: 1) використання медіапродуктів для розвитку різних видів мовленнєвої діяльності; 2) дослідження медіатекстів; 3) створення простих медіапродуктів.

Перший напрям передбачає слухання аудіальних медіа (звукозаписів) у процесі формування аудіативних умінь, використання візуальних медіа (книжок, журналів, газет) для вдосконалення навички читання, складання розповідей, описів, есе, міркувань за візуальними медіапродуктами (малюнком, світлиною, картиною, коміксами) та аудіовізуальними (мультфільмом, телепередачею, фільмом) з метою розвитку усного та писемного мовлення молодших школярів.

Другий напрям охоплює сприймання, аналіз, інтерпретацію простих медіапродуктів, визначення їх мети й адресата, правдоподібності описаних у медіатексті подій і тверджень, виходячи з власного досвіду, пояснення ролі елементів форми медіапродукту (голосу, музичного супроводу, фонових шумів, кольорів, спецефектів тощо) для розуміння їх змісту, виокремлення цікавої для себе інформації, опис вражень від змісту і форми медіапродукту, висловлення власних поглядів на події, явища, предмети, цінності, представлені в простому медіатексті, оцінку впливу окремих елементів медіапродукту на власне сприйняття, пояснення, чи змінилося під впливом медіапродукту власне уявлення або думки про предмет повідомлення і як саме.

Третій напрям – це створення і презентація молодшими школярами самостійно та в групі простих аудіальних медіапродуктів (презентація роботи групи, оголошення зі сцени, повідомлення новин через гучномовець тощо), простих візуальних медіапродуктів (світлин, листівок, коміксів, книжечок, стіннівок, колажів тощо), простих аудіовізуальних медіатекстів (відеозаписів

виступу, вистав, екскурсій, інтерв'ю) з допомогою вчителя/вчительки, враховуючи мету й аудиторію.

Список використаних джерел:

1. Баженова Л. М. Медиаобразование школьника (1–4 классы): пособ. для учителя. Москва, 2004. 55 с.
2. Гутевич В. А. Технология медиаобразования в обучении младших школьников. *Молодой ученый*. 2017. №3.1. С. 53-54.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/Державний%20стандарт%20початкової%20освіти.pdf>.
4. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О. Я Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.